

ПРОФЕСІЙНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

У статті аналізується професійна саморегуляція майбутніх юристів. Визначена її структура (компоненти та функції), рівні сформованості, шляхи розвитку основних механізмів. Наведено результати емпіричного дослідження ролі професійної саморегуляції у юридичній діяльності майбутніх юристів.

У статті розглядаються різні аспекти складових юридичної діяльності. Нами визначено професійну саморегуляцію майбутнього юриста як інтегративну особистісну професійну характеристику майбутнього фахівця спеціальності «Правознавство», яка передбачає усвідомлення ним своїх дій, почуттів, мотивів, свого становища та доцільну видозміну власної діяльності відповідно до вимог ситуації.

Мета статті – охарактеризувати професійну саморегуляцію майбутніх юристів (структуру, функції, рівні сформованості, шляхи розвитку основних механізмів).

Методологія базується на базових сучасних положеннях педагогічної науки, психології і відображає взаємозв'язок методологічних підходів до вивчення проблеми «професійна саморегуляція» в процесі професійної підготовки майбутніх юристів спеціальності «Правознавство».

Наукова новизна. Визначено структуру професійної саморегуляції майбутнього юриста, яка складається з таких компонентів: мотиваційного, рефлексивного, емоційно-вольового, діяльнісного. Визначено рівні професійної саморегуляції майбутніх юристів: низький, середній, високий; та механізми саморегуляції майбутніх юристів. Ними є: при низькому рівні саморегуляції – ригідність, ідентифікація, проекція; при середньому – раціоналізація, прийняття та освоєння соціальних ролей, спонтанної активності; при високому – ізоляція, рефлексія, зміна смислу дії. Стаття доповнила методологію та інструментарій подальших емпіричних досліджень деяких аспектів професійної саморегуляції майбутніх юристів.

Висновки. 1. Визначено структуру професійної саморегуляції майбутнього юриста, яка складається з таких компонентів: мотиваційного, рефлексивного, емоційно-вольового, діяльнісного. 2. Уточнено функції професійної саморегуляції майбутніх юристів: аксіологічну, планування та прогнозу; самосуб'єктного впливу; корегувальну. 3. Визначено рівні професійної саморегуляції майбутніх юристів: низький, середній, високий. 4. Механізмами саморегуляції майбутніх юристів є: при низькому рівні саморегуляції – ригідність, ідентифікація, проекція; при середньому – раціоналізація, прийняття та освоєння соціальних ролей, спонтанної активності; при високому – ізоляція, рефлексія, зміна смислу дії.

Ключові слова: професійна саморегуляція майбутнього юриста, структура, компоненти, функції, рівні сформованості, механізми.

Постановка проблеми. У науковій літературі зустрічаються різні тлумачення поняття «саморегуляція». За допомогою семантичного аналізу легко виділити у його складі дві частини: «регуляція» (лат. regulare – впорядковувати, налагоджувати, нормалізувати) та «само» (вказує на те, що джерело регуляції у самій системі). В процесі саморегуляції характеризується матерія як така, що має універсальну властивість. Для людини характерною є не лише фізична, але й психічна саморегуляція. Сучасна педагогіка вищої школи характеризується зміщенням аспектів досліджень на особистісні параметри розвитку майбутнього фахівця. Для професійної саморегуляції майбутніх юристів вирішальне значення має високий рівень сформованості механізмів самоорганізації, самоконтролю, самоаналізу,

саморегуляції. Вітчизняні та зарубіжні науковці, аналізуючи особистість, розглядають її як суб'єкт діяльності, соціальної поведінки, спілкування, вчинку, саморозвитку, саморегуляції, тобто, тієї або іншої свідомої цілеспрямованої активності. Відповідно, основним напрямом розвитку сучасної педагогічної освіти є особистісна орієнтація й у процесах саморегуляції. Якість будь-якого акту довільної активності залежить від досконалості процесів саморегуляції. Відповідно, характеризуючи особистість майбутнього юриста у контексті її загального суб'єктного існування, неможливо оминати проблему закономірностей усвідомленої регуляції людиною своєї довільної цілеспрямованої активності.

Актуальність дослідження. Оскільки юридична діяльність фахівця передбачає самоуправління, прийняття оптимальних професійних рішень, доцільним є виділити професійну саморегуляцію майбутнього юриста (ПСМЮ) – інтегративну особистісну професійну характеристику майбутнього юриста, яка передбачає усвідомлення ним своїх дій, почуттів, мотивів, свого становища та доцільну видозміну власної діяльності відповідно до вимог ситуації.

Студентам юридичних спеціальностей особливо важливо формувати компоненти професійної саморегуляції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що дослідженням різних аспектів професійної саморегуляції займалися як вітчизняні науковці (Ю. Прудковських, Н. Сеньовська, Н. Тимошенко, Р. Тур), так і зарубіжні (О. Гребенюк, Т. Гребенюк, В. Моросанова).

Мета статті – охарактеризувати професійну саморегуляцію майбутніх юристів (структуру, функції, рівні сформованості, шляхи розвитку основних механізмів).

Методологія базується на базових положеннях сучасної педагогічної науки, психології і відображає взаємозв'язок методологічних підходів до вивчення проблеми «професійна саморегуляція» в процесі професійної підготовки майбутніх юристів спеціальності «Правознавство».

Наукова новизна. Визначено структуру професійної саморегуляції майбутнього юриста, яка складається з таких компонентів, як: мотиваційний, рефлексивний, емоційно-вольовий, діяльнісний. Визначено рівні професійної саморегуляції майбутніх юристів: низький, середній, високий; та механізми саморегуляції. Ними є: при низькому рівні саморегуляції – ригідність, ідентифікація, проєкція; при середньому – раціоналізація, прийняття та освоєння соціальних ролей, спонтанної активності; при високому – ізоляція, рефлексія, зміна смислу дії. У статті доповнено методологію та інструментарій подальших емпіричних досліджень деяких аспектів професійної саморегуляції майбутніх юристів.

Результати дослідження. Професійна саморегуляція майбутніх юристів має формуватися вже з перших днів навчання у закладах вищої освіти. Під час вивчення навчальних предметів трансформується світогляд, поглиблюється самопізнання та гармонізуються стосунки з людьми. В цьому процесі особливо велике значення має нагромадження власного досвіду здійснення юридичної діяльності (під час юридичних практик, практичних занять, написання курсових та індивідуально-дослідницьких робіт). Формування у майбутніх юристів умінь і навичок професійної саморегуляції юриста здійснюється за допомогою розвитку механізмів ПСМЮ, зокрема, правової рефлексії. Паралельно відбувається засвоєння знань про роль саморегуляції у юридичній діяльності, елементи ПСМЮ трансформуються у невід'ємні особистісні риси [3, 23; 6, 221].

Складовими частинами структури професійної саморегуляції майбутнього юриста є її компоненти, котрі через реалізацію відповідних функцій дають можливість задіювати механізми ПСМЮ та підвищувати її рівень.

Щодо визначення компонентів структури професійної саморегуляції майбутніх фахівців, то за основу взято дослідження В. Чайки [4, 144]. Варто зазначити, що кожний компонент реалізує одну домінуючу функцію (табл. 1).

Варто зазначити, що професійна саморегуляція майбутніх юристів не може здійснюватися з однаковою якістю. Тому виникла потреба виділити рівневі характеристики ПСМЮ. Запропонована класифікація ґрунтується на дослідженнях саморегуляції особистості, які здійснили О. Гребенюк та Т. Гребенюк [1]. Крім того, враховано якість зведення практичного досвіду у визначену теоретичну систему. Отже, виділено три рівні сформованості професійної саморегуляції майбутнього юриста: низький, середній та високий. На кожному рівні майбутній юрист здійснює ПСМЮ іншим способом, тобто, застосовує різні механізми. На основі досліджень В. Моросанової [2, 32] можна виділити конкретні механізми професійної саморегуляції студентів юридичних спеціальностей залежно від рівня (табл. 2).

У таблиці 2 узагальнено суть різних механізмів ПСМЮ. Аналіз створює умови для їхнього поділу на три групи: ті, що використовуються при низькому рівні саморегуляції (ригідність, ідентифікація, проєкція); при середньому (раціоналізація, прийняття та освоєння соціальних ролей, спонтанної активності); при високому (ізоляція, рефлексія, зміна смислу дії). Варто зауважити, що ніякі механізми не є «негативними» чи «небажаними». Усі вони виконують свої функції і забезпечують психічне здоров'я та успішну фахову діяльність юриста. Однак серед них найбільш детально вивчена рефлексія. Вона притаманна тільки людині, є «ключовим моментом розвитку особистості» [3, 22]. Важливо, що рефлексія сприяє свідомому виконанню будь-якої діяльності та має інтелектуальну спрямованість (на усвідомлення знань, способів дій, оволодіння вміннями планування й самоорганізації).

**Структура професійної саморегуляції
майбутнього юриста**

<i>Компоненти ПСРВ</i>	<i>Домінантні функції</i>
Мотиваційний компонент відображає усвідомлені моральні поняття, загальнокультурні та професійно-юридичні цінності, фахові вимоги до особистості та діяльності юриста, які стимулюють соціальну й пізнавальну активність юристів, спрямовану на фахову самореалізацію.	<i>Аксіологічна функція</i> , що передбачає усвідомлення загальнолюдських цінностей та цінностей юридичної професії, мотивацію, формування ідеалів, рівня домагань, системи соціальних переконань, світогляду, самооцінки.
Рефлексивний компонент передбачає порівняння майбутнім юристом свого досвіду з досвідом колег, усвідомлення позитивних і негативних аспектів власної діяльності, оцінку та самооцінку, виділення якостей, що сприяють підвищенню правового рівня.	<i>Функція планування та прогнозу</i> , яка включає теоретичні знання та досвід юриста і передбачає моменти цілепокладання та моделювання щодо реалізації потреб, мотивів, інтересів, установок, стосунків особистості юриста.
Емоційно-вольовий компонент полягає в умінні юриста виявляти витримку, емоційно відповідати на запити колег та клієнтів, усвідомлювати власні почуття, регулювати свої стосунки та спілкування.	<i>Функція самосуб'єктного впливу</i> , котра відповідає за витримку, самовладання та емпатію.
Діяльнісний компонент передбачає вміння здійснювати самоаналіз, самоконтроль, самокорекцію поведінки, особистості юриста та діяльності в різних правозастосовчих ситуаціях, усвідомлювати мету власних дій, урахувати одержаний результат; причому зразки такої діяльності трансформуються у знання юриста.	<i>Корегувальна функція</i> , що полягає в умінні корегувати, контролювати й оцінювати власну діяльність, аналізувати її ефективність як у звичних, так і в нестандартних умовах, ураховуючи одержаний результат і силу, інтенсивність, швидкість, пластичність, стабільність своїх дій.

Модифіковано за Н. Сеньовською, [5, 83]

У дослідницьких цілях необхідно було визначити, чи застосовують студенти спеціальності «Правознавство» елементи професійної саморегуляції у фаховій діяльності усвідомлено, чи знають, як корегувати власну діяльність, регулювати свої суб'єктивні відчуття. Для цього було проаналізовано досвід роботи 34 студентів Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (2017–2019 р.). У дослідженні використано методи анкетування, аналізу продуктів діяльності, бесіди, спостереження. Отримані дані подано у статистичній обробці.

Результати емпіричного дослідження свідчать, що почуття невпевненості під час юридичної діяльності відчуває 64% опитаних студентів університету. У них також виявлено середній ступінь стресостійкості, потребу в застосуванні прийомів особистісної саморегуляції. 39% респондентів потребують допомоги психолога, щоб позбутися негативних установок у правозастосовчій діяльності, тривоги, хвилювання, емоційної нестабільності.

Майбутні юристи вказують, що на стан їхнього здоров'я впливає саме юридична діяльність. Зокрема, психологічний клімат у колективі (37%), надмірне професійне навантаження (8%). Майже у половині опитаних (46%) були нервові зриви на роботі, третина (35%) вказує, що уникла цього, а 24% переживали їх лише раз. 38% респондентів гарне самопочуття пов'язує з міцністю нервової системи, 29% – із саморегуляційними вміннями, зокрема здатністю вчасно переключатися на інший вид діяльності, аналізувати її результати.

На жаль, професія юриста належить до стресогенних, і це підтверджують результати анкетування. Респонденти відчувають труднощі із регуляцією власних емоційних станів, відновленням самовладання. Причому 48% стикаються з цією проблемою дуже рідко, 46% – коли надто хвилюються, 7% – часто, а ще 5% – по-різному в різних ситуаціях. Позитивним є те, що всього лише у 9% опитаних після перебування в суді постійно погіршується настрій, у 55% – не завжди, у 42% – майже ніколи. Такої проблеми не існує тільки для 4% майбутніх юристів.

**Рівнева характеристика механізмів професійної саморегуляції
майбутніх юристів**

<i>Рівні ПСМЮ</i>	<i>Основні механізми</i>
<p>Низький рівень – майбутній юрист пристосовується по обставин і стосунків; його фахова діяльність пасивна, має необов'язковий характер; професійна саморегуляція проявляється як реакції на подразники середовища; відсутні усвідомленість життєвих перспектив, самокритичність, принциповість, вимогливість до себе; практичний досвід та знання теорії саморегуляції не формуються в усвідомлену систему.</p>	<p><i>Проекція</i> – приписування іншим людям своїх психічних якостей, витіснених почуттів. <i>Ригідність</i> – «негнучкість» системи саморегуляції, яка запобігає усвідомленню небажаних змістів, однак заважає вчасно змінювати мету і способи її досягнення відповідно до вимог реальної ситуації. <i>Ідентифікація</i> – процес присвоєння установок і поглядів інших, сильних в очах майбутнього юриста людей, завдяки чому він менше відчуває безпорадність, зумовлює зниження тривоги.</p>
<p>Середній рівень – самостійна поведінка фахівця чергується з несвідомим чи усвідомленим пристосуванням до оточення; наявне зацікавлене ставлення до процесу і результатів професійної діяльності; юрист періодично демонструє самовладання, здійснює усвідомлений перегляд системи мотивації, самоаналіз, узагальнення знань та досвіду в єдину теоретичну систему; його оцінка власних саморегуляційних умінь та знань неадекватна – завищена чи занижена.</p>	<p><i>Прийняття та освоєння соціальних ролей</i> – саморегуляція ґрунтується на прийнятті того місця в соціумі, яке виділяється особистості іншими. <i>Механізм спонтанної активності</i> – пошук необхідних умов для прояву наявної активності, що забезпечується мотивацією. <i>Раціоналізація</i> – пошук розумного виправдання своїх невдач або зменшення суб'єктивної значущості недосягнутої мети, що дозволяє знаходити за допомогою інтелектуальних операцій докази самовиправдання або дискредитації зовнішньої ситуації.</p>
<p>Високий рівень – юрист сам організовує свою фахову діяльність, відповідально ставиться до її результатів, добросовісно виконує свої обов'язки; він керується власними цілями та мотивами, сам визначає та змінює особисті установки й цінності, незалежний у судженнях та вчинках; теоретична свідомість і мислення юриста формуються на основі наявних знань і досвіду, окрема ситуація вирішується ним у контексті навчально-виховного процесу.</p>	<p><i>Ізоляція</i> – відділення афективних та усвідомлених дій і реакцій. <i>Рефлексія</i> – усвідомлення суб'єктом своїх дій і встановлення зворотного зв'язку між його зовнішнім і внутрішнім світом. <i>Зміна смислу дії (або створення додаткового смислу)</i> – механізм, що формується у спільній діяльності і визначається не тільки мотивами конкретної людини, а й соціальною взаємодією різних людей.</p>

Модифіковано за Н. Сеньовською, [5, 84]

Питання саморегуляції актуальне ще й тому, що не всі майбутні юристи однаково оцінюють роль емоцій у фаховій діяльності. Так, 27% респондентів переконані, що будь-які (як позитивні, так і негативні) емоції та почуття заважають взаємодії з клієнтами. Так 28% вважають, що позитивні емоції та почуття заважають підтримувати дисципліну. Зате 48% не згодні з такою позицією, вони стверджують, що позитивні емоції та почуття допомагають встановити контакт як з колегами, так і з клієнтами. Особливо важливо це в період юридичної практики, адже щоб успішно аналізувати юридичну діяльність, необхідна «гармонія почуттів» між колегами та отриманими знаннями в галузі права.

Сучасні майбутні юристи відчувають потребу в психокорекції та вказують, що не відмовилися б відвідувати тренінгові заняття (96%), однак покращення саморегуляції емоцій цікавить лише 19% опитаних. 35% хотіли б підвищити рівень власних комунікативних умінь, 26% – навчитися майже без зусиль підтримувати дисципліну в процесі фахової діяльності, 15% – сформувати навички утримання уваги, покращення пам'яті, 18% – оволодіти методом переключення. 52% респондентів хотіли б також скорегувати взаємини з колегами (24%), підзахисними (14%), керівництвом (16%), друзями, знайомими (8%), родичами (5%).

Отже, майбутні юристи відчувають потребу гармонізувати власну емоційну сферу, скорегувати деякі стосунки, вдосконалити вміння професійної саморегуляції. Такий висновок підтверджується тим

фактом, що юристи використовують окремі прийоми саморегуляції в різних ситуаціях фахової діяльності. Наприклад, перед судовим засіданням 94% респондентів застосовує самонавіювання (налаштовується на плідну співпрацю з підзахисними, спокійну та ділову атмосферу судового засідання).

Однак почуття впевненості у своїй фаховій діяльності відчувають лише 36% опитаних. 18% іноді сумніваються в собі, а 15% постійно не впевнені у своїх діях. 5% респондентів остерігаються негативної оцінки колег. 28% у складних ситуаціях покладаються на інтуїцію.

Отже, майбутні юристи відчувають потребу вдосконалити як саму діяльність, так і стосунки з оточенням, здійснювати самовиховання та самоформування себе як фахівця юридичної галузі. Велика частина студентів спеціальності «Правознавство» пов'язує зі своєю професією погане самопочуття, негативні емоції, невпевненість. Але вони готові приймати професійну допомогу (психокорекція), вдосконалити власну юридичну діяльність та себе самих. Отже, майбутні юристи усвідомлюють, що вдосконалення процесів їхньої професійної саморегуляції сприятиме успішності, надійності, продуктивності будь-якого аспекту юридичної діяльності.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. 1. Структура професійної саморегуляції майбутнього юриста складається з таких компонентів: мотиваційного, рефлексивного, емоційно-вольового, діяльнісного. 2. Професійна саморегуляція майбутніх юристів виконує такі функції: аксіологічну, планування та прогнозу; самосуб'єктного впливу; корегувальну. 3. Професійна саморегуляція майбутнього юриста характеризується рівнями саморегуляції: низьким, середнім, високим. 4. Механізмами саморегуляції майбутніх юристів є: при низькому рівні саморегуляції – ригідність, ідентифікація, проекція; при середньому – раціоналізація, прийняття та освоєння соціальних ролей, спонтанної активності; при високому – ізоляція, рефлексія, зміна смислу дії.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей функціонування професійної саморегуляції майбутніх юристів різних спеціальностей.

Referens

1. Гребенюк О. С., Гребенюк Т. Б. Сфера саморегуляції. Основи педагогіки індивідуальності. URL : <http://www.auditorium.ru/books/799/>.
Grebenuk, O. S., Grebenjuk, T. B. (2014). Sfera samoreguljacji. Osnovy pedagogiki individual'nosti [The sphere of self-regulation. The basics of personality pedagogy]. Retrieved from <http://www.auditorium.ru/books/799/>.
2. Моросанова В. И. Акцентуация характера и стиль саморегуляции у студентов. *Вопросы психологии*. 1997. № 6. С. 30–38.
Morosanova, V. I. (1997). Akcentuacija haraktera i stil' samoreguljacji u studentov [Accentuation of character and style of self-regulation among students.]. *Voprosy psichologii. – Psychology Issues*. No. 6.
3. Тур Р. Й. Педагогічна рефлексія – основа формування творчого саморозвитку особистості. *Управління школою*. Харків, 2004. № 13. С. 22–24.
Tur, R. J. (2004). Pedagogichna refleksiya – osnova formuvannya tvorchoho samorozvy`tku osoby`stosti [Pedagogical reflection is the basis of formation of creative self-development of personality]. *Upravlinnya shkoloju. – School management*. Xarkiv, 13.
4. Чайка В. Підготовка майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності: монографія. За ред. Г. Терещука. Тернопіль: ТИПУ, 2006. 275 с.
Chajka, V. (2006). Pidgotovka majbutn`ogho vchy`telya do samoreguljaciji pedagogichnoyi diyal`nosti [Preparing a future teacher for self-regulation of pedagogical activity]: monografiya [a monograph]. Za red. G. Tereshhuka. Ternopil` : TYPU.
5. Сеньовська Н. Л. Характеристика професійної саморегуляції вчителя-словесника. *Вісник Тернопільського національного педагогічного університету імені І. Гнатюка. Збірник наукових праць. Випуск 10*. Тернопіль, 2012. С. 81–85.
Sen`ovs`ka, N. L. (2012). Karaktery`sty`ka profesijnoyi samoregulyaciyi vchy`telya-slovesny`ka [Characteristics of professional self-regulation of teacher-dictionary]. *Visny`k Ternopil`s`kogo nacional`nogo pedagogichnogo univ`ersy`tetu imeni I. Gnatyuka. Zbirny`k naukovy`x prac`*. – *Bulletin of I. Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University. Collection of scientific works. Issue 10*. Ternopil`.
6. Прудковських Ю. С., Тимошенко Н. Є. Професійне самопізнання та самовиховання як складові професійного саморозвитку майбутніх соціальних педагогів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 122*. Чернігів: ЧНПУ, 2014. С. 218–223.
Prudkovs`kux, Ju. S., Tymoshenko, N. Ye. (2014). Profesijne samopiznannya ta samovy`hovannja yak skladovi profesijnogo samorozvy`tku majbutnix social`ny`x pedagogiv [Professional self-knowledge and self-education as components of professional self-development of future social educators]. *Visny`k Chernihivs`kogo nacional`nogo pedagogichnogo univ`ersy`tetu imeni T.H. Shevchenka. – Bulletin of the T.H. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University. Issue 122*. Chernihiv: ChNPU.

Kuzmenko D. O.

ORCID 0000-0002-5803-1008

Postgraduate student of the Department of Social Work
and educational and pedagogical sciences,
T.H. Shevchenko National University
«Chernihiv Collehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: kdo79@ukr.net

PROFESSIONAL SELF-REGULATION OF FUTURE LAWYERS

Analyzed in the article is the professional self-regulation of future lawyers. Its structure (components and functions), levels of formation, ways of development of basic mechanisms are determined. The results of an empirical study of the role of professional self-regulation in the law enforcement activity of future lawyers are presented.

The article deals with various aspects of the components of legal activity. We define the professional self-regulation of future lawyers as an integrative personal professional characteristic of the future professional of law, which provides for them to realize their actions, feelings, motives, their position and appropriate change of their own activity according to the requirements of the situation.

*The **purpose** of the article is to characterize the professional self-regulation of future lawyers (structure, functions, levels of formation, ways of development of basic mechanisms).*

*The **methodology** is based on the modern principles of pedagogical science, psychology and reflects the interrelationship of methodological approaches to the study of the problem of «professional self-regulation» in the process of professional training of future lawyers in the specialty «Law».*

***Scientific novelty.** The structure of professional self-regulation of a future lawyer consists of the following components: motivational, reflexive, emotional volitional, activity. The levels of future lawyers' professional self-regulation have been determined as: low, medium, high. Self-regulation mechanisms are: at a low level of self-regulation – rigidity, identification, projection; at an average level – rationalization, acceptance and development of social roles, spontaneous activity; at a high level – isolation, reflection, change of meaning of action. Complemented in the article are the methodology and tools for further empirical research on some aspects of the future lawyers' professional self-regulation.*

***Conclusions.** 1. The structure of future lawyer's professional self-regulation consists of the following components: motivational, reflexive, emotional volitional, activity. 2. The functions of professional self-regulation of future lawyers have been clarified as: axiological, planning and forecasting; self-influence; corrective. 3. The levels of future lawyer's professional self-regulation have been determined as: low, medium, and high. 4. The mechanisms of self-regulation of future lawyers are: at a low level of self-regulation – rigidity, identification, projection; at an average level – rationalization, acceptance and development of social roles, spontaneous activity; at a high level – isolation, reflection, change of meaning of action.*

***Key words:** professional self-regulation of a future lawyer, components, functions, levels of formation, mechanisms.*

Стаття надійшла до редакції: 02.12.2019

Рецензент: С. В. Грищенко, доктор педагогічних наук, професор Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка